

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 kwietnia 2021 r.

ZP-KNPS.431.8.1.2021.EL

Pani
Beata Wrzesińska
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Kamiennej Górze

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 10-12 lutego 2021 r. na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1464.), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020, poz. 224), art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019r., poz. 2407 ze zm.), § 9 ust. 1 oraz § 33 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. 2018 poz. 1061 ze zm.) art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1329) zespół kontrolerów w składzie: Ewa Lasota – starszy specjalista - przewodniczący zespołu, Natalia Szczecińska – starszy specjalista – kontroler, z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził zdalnie kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze z zakresu warunków nabywania prawa do świadczeń wychowawczych, z zakresu warunków nabywania prawa do świadczenia „Dobry start” oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, oraz warunków nabywania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci obejmowała okres od dnia 1 października 2019 r. do dnia 10 lutego

2021 r., kontrola realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” obejmowała okres od 01.06.2018 r. do 10.02.2021 r., natomiast kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” obejmowała okres od 1 stycznia 2017 r. do 10 lutego 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2021 r.

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zostały przedstawione w Projekcie Wystąpienia Pokontrolnego doręczonego Kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze w dniu 18.03.2021 r. Do Projektu Wystąpienia Pokontrolnego nie wniesiono zastrzeżeń.

Jednostką kieruje Pani Beata Wrzesińska powołana na stanowisko Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze.

Pani Beata Wrzesińska ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Burmistrz Miasta Kamienna Góra upoważnił:

1. Panią Beatę Wrzesińską - Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze na podstawie:
  - ✓ Zarządzenia nr 217/2018 z dnia 29.06.2018 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, zaświadczeń oraz przekazywania informacji, o której mowa w § 10 ust. 6.
  - ✓ Zarządzenia nr 12/2017 z dnia 19.01.2017 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji jednorazowego świadczenia w wysokości 4000,00 zł na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
  - ✓ Zarządzenia nr 72/2016 z dnia 8.03.2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
2. Panią Lucynę Gądek – zastępcę Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 233/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, postanowień i zaświadczeń oraz przekazywania informacji.
- ✓ Zarządzenia nr 73/2016 z dnia 8.03.2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
- ✓ Zarządzenia nr 218/2018 z dnia 29.06.2018 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, zaświadczeń oraz przekazywania informacji, o której mowa w § 10 ust. 6.
- ✓ Zarządzenia nr 11/2017 z dnia 19.01.2017 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji jednorazowego świadczenia w wysokości 4000,00 zł na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

██

██

- ✓ Zarządzenia nr 234/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, postanowień, zaświadczeń oraz przekazywania informacji z wyłączeniem wydawania decyzji.
- ✓ Zarządzenia nr 219/2018 z dnia 28.06.2018 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, zaświadczeń oraz przekazywania informacji, o której mowa w §10 ust 6.
- ✓ Zarządzenia nr 237/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, zaświadczeń oraz przekazywania informacji, o której mowa w §10 ust 6 z wyłączeniem wydawania decyzji.

██

██

- ✓ Zarządzenia nr 235/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, postanowień, zaświadczeń oraz przekazywania informacji z wyłączeniem wydawania decyzji.
- ✓ Zarządzenia nr 238/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, zaświadczeń oraz przekazywania informacji, o której mowa w §10 ust 6 z wyłączeniem wydawania decyzji.

[REDACTED]

[REDACTED]

- ✓ Zarządzenia nr 236/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, postanowień, zaświadczeń oraz przekazywania informacji z wyłączeniem wydawania decyzji.
- ✓ Zarządzenia nr 239/2019 z dnia 28.06.2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, zaświadczeń oraz przekazywania informacji, o której mowa w §10 ust 6 z wyłączeniem wydawania decyzji.

Zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się następujący pracownicy:

1. Beata Wrzesińska – Dyrektor MOPS – zatrudniona od dnia 1.06.1990 r.,
2. Lucyna Gądek – Zastępca Dyrektora MOPS - zatrudniona od dnia 16.06.2004 r.,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Podczas kontroli stwierdzono, iż pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pomoc administracyjna nie posiadali stosownych upoważnień do prowadzenia postępowań w sprawach realizacji rządowego programu „Dobry start” oraz do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych. Ponadto pracownicy Ośrodka, za wyjątkiem Dyrektora MOPS i Zastępcy dyrektora MOPS, prowadzący postępowania administracyjne w sprawach z zakresu zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, nie posiadali wymaganego na podstawie art. 10 ust. 13 ustawy w związku z art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2220 ze zm.) pisemnego upoważnienia do prowadzenia ww. postępowań administracyjnych.

Dyrektor MOPS w Kamiennej Górze wyjaśnił:

„Pracownicy prowadzący postępowania z zakresu ustawy „Za życiem” nie posiadają upoważnień do wykonywania czynności związanych z przyjmowaniem wniosków, przyznawaniem i wypłatą świadczeń, ponieważ te czynności wykonywały w ramach obowiązków służbowych i miały je wymienione w zakresie czynności. Ponadto należy zwrócić uwagę, że ustawa <Za życiem> w zakresie upoważnień odsyła do ustawy o świadczeniach rodzinnych. Pracownicy prowadzący postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych nigdy nie mieli upoważnień, co było przedmiotem kontroli Wojewody Dolnośląskiego przeprowadzonej w dniach 19-21 czerwca 2017 r. W wystąpieniu pokontrolnym nie wskazano żadnych uchybień w tym zakresie. Wskazać należy, że ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz rządowy program <Dobry start> odnośnie do upoważnień zawiera identyczne przepisy co ustawa o świadczeniach rodzinnych. Wszystkie te świadczenia przekazane zostały do realizacji Ośrodkowi Pomocy Społecznej specjalnie powołanej do tego komórce – Działowi Świadczeń Rodzinnych, Alimentacyjnych i Dodatków Mieszkaniowych, a upoważnienie posiada kierownik działu świadczeń na wniosek dyrektora Ośrodka”.

(dowód: akta kontroli str. 103)

„ Osoby I.R, E.O. oraz A.P. nie posiadały upoważnienia do prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń wychowawczych i świadczenia dobry start, gdyż czynności związane

z przyjmowaniem wniosków, przyznawaniem i wypłatą świadczeń wykonywały w ramach umów zleceń lub miały je wymienione w zakresie czynności”.

(dowód: akta kontroli str. 101)

Zgodnie z §8 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, postępowania w sprawie o świadczenia dobry start prowadzone są w jednostce organizacyjnej gminy, w której prowadzone są postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego. Natomiast zgodnie z §8 ust. 3 pkt 1 ww. rozporządzenia, do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących świadczenia dobry start, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, oraz przekazywania informacji, o której mowa w §10 ust. 6 rozporządzenia: wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, kierownika lub inną osobę z jednostki organizacyjnej gminy, o której mowa w ust. 2 pkt 1 rozporządzenia (tj. jednostki w której prowadzone są postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci organ właściwy może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, oraz przekazywania informacji, o której mowa w art. 13a ust. 2.

Zgodnie z komunikatem zamieszczonym na stronie MRiPS – „Aby w danej gminie, jednorazowe świadczenie przewidziane w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, mogło być realizowane przez innych niż wójt, burmistrz lub prezydent miasta pracowników urzędu miasta/gminy, pracowników ośrodka pomocy społecznej lub pracowników innej jednostki organizacyjnej gminy, niezbędne jest aby organ właściwy w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta, na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, odpowiednio stosowanego do spraw o ustalenie prawa do ww. jednorazowego świadczenia, na podstawie art. 10 ust. 13 ww. ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wydał, w formie pisemnej, upoważnienie, w którym upoważnia odpowiednio swojego zastępcę, pracownika urzędu

miasta/gminy albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, do prowadzenia postępowania w sprawach o ww. jednorazowe świadczenia, a także do wydawania w tych sprawach decyzji”.

Powyższe zapisy oznaczają, że prowadzenie postępowań w sprawach świadczenia dobrego startu, świadczeń wychowawczych oraz w sprawach realizacji jednorazowego świadczenia w wysokości 4000,00 zł na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (oraz wydawanie decyzji administracyjnych w tych sprawach i przekazywanie informacji o przyznaniu świadczenia) przez osobę inną niż wójt, burmistrz, czy prezydent miasta wymaga posiadania przez tę osobę udzielonego upoważnienia. Oznacza to, że pracownik ośrodka pomocy społecznej realizujący merytorycznie zadania wynikające z rządowego programu „Dobry start”, świadczeń wychowawczych i jednorazowego świadczenia w wysokości 4000,00 zł na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” który faktycznie prowadzi postępowanie administracyjne w danej sprawie (całość lub jego część), powinien posiadać upoważnienie do prowadzenia takiego postępowania wydane przez organ właściwy, tj. przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

W związku z tym niezbędne jest pisemne upoważnienie osób prowadzących postępowanie w sprawach o ww. świadczenia do tych czynności.

Wojewoda Dolnośląski ocenia **pozytywnie z nieprawidłowościami** działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze w zakresie przyznawania i wypłacania świadczenia wychowawczego, świadczenia „Dobry start” oraz jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000,00 zł. oraz przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia wychowawcze celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie:

1. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.),
2. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329),
3. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”,

4. rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1177)
5. rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (Dz. U. z 2016 r., poz. 2234),
6. ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).
7. ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1480 ze zm.).

Podczas kontroli dokumenty udostępniała i wyjaśnień udzielała:

1. Pani Beata Wrzeńska – Dyrektor MOPS w Kamiennej Górze,

Informacje ogólne:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej został utworzony na mocy Uchwały Nr XIII/46/90 Miejskiej Rady Narodowej w Kamiennej Górze z dnia 27 kwietnia 1990 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kieruje Pani Beata Wrzeńska.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr XII/73/07 Rady Miejskiej w Kamiennej Górze z dnia 5 września 2007 r. ze zm.
- Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze z dnia 15 lipca 2013 r. ze zm.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze o terminach składania wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, zgodnie z art. 21 ust. 6 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, informuje poprzez:

1. *Wywieszanie informacji na terenie Ośrodka (tablica informacyjna, drzwi wejściowe);*
2. *Umieszczanie informacji na stronie internetowej MOPS;*

3. Umieszczenie informacji na stronie MOPS w serwisie społecznościowym „Facebook”;
4. Bezpośrednie informowanie klientów”.

(dowód: akta kontroli str. 41)

Świadczenia wychowawcze, świadczenie „Dobry start”, jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000,00 zł przekazywane są w formie: gotówki w punkcie kasowym banku, przelewu bankowego oraz w formie rzeczowej.

Godziny pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze: poniedziałek - piątek 7:30 – 15:30.

1. Realizacja zadania wynikającego z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Wyplata świadczenia wychowawczego realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm).

W okresie od 01.10.2019 r. do dnia kontroli tj. do 10.02.2021 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze wpłynęło 993 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym za pomocą systemu teleinformatycznego 819, z tego:

- utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny – 130,
- udostępnionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych - 64,
- systemu banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną - 625,
- systemu wskazanego w informacji na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw rodziny po uzgodnieniu z ministrem do spraw informatyzacji – 0.

Świadczenie wychowawcze zostało przyznane 1673 rodzinom,

MOPS w Kamiennej Górze do dnia kontroli wypłacił 39 251 świadczeń na łączną kwotę 19 467 798,00 zł, dla 1 667 rodzin. Ponadto Ośrodek wypłacił 16 świadczeń w formie rzeczowej dla 6 wnioskodawców na łączną kwotę 8 000,00 zł.

Do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, jako instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 58 (w okresie od 01.10.2020 r. do dnia kontroli) wniosków, do innych Ośrodków Pomocy Społecznej przekazano 26 wniosków, żadnych wniosków nie pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku

uzupełnienia/poprawienia danych zawartych we wniosku lub niedostarczenia brakujących dokumentów.

W powyższym okresie MOPS wydał 368 informacji oraz 5 decyzji administracyjnych (odmowa świadczenia) w sprawach świadczeń wychowawczych, z powodu przebywania dziecka w pieczy zastępczej, złożenia wniosku przez osobę nieuprawnioną, braku zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przekroczonego kryterium dochodowego na pierwsze dziecko w związku z brakiem zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Od treści wydanych decyzji wniesiono dwa odwołania do organu II instancji. Samorządowe Kolegium Odwoławcze utrzymało

w mocy jedną decyzję, w drugim przypadku uchylając decyzję organu właściwego i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia.

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania świadczeń wychowawczych, w tym decyzji administracyjnych o następujących numerach:

- 1.A.A-P.** – PIU/WNI/ID/2279825 z dnia 18.07.2019 r.,
- 2.M.B.** – MOPS.DS.4370.1570.2019 z dnia 30.08.2019 r.,
- 3.J.W.** – PIU/WNI/ID/242982275 z dnia 22.07.2019 r.,
- 4.M.Dz. (B.)** – MOPS.DS.4370.1720.2019.ŚW.MP z dnia 06.09.2019 r.,
- 5.L.C.** – PIU/WNI/ID/394541671 z dnia 09.09.2019 r.,
- 6.A.M.** – MOPS.DŚ.4370.1909.2019 z dnia 05.08.2019 r.,
- 7.M.Ż.** – PIU/WNI/ID/231832925 z dnia 15.07.2019 r.,
- 8.E.Z.** – MOPS.DS.4370.1164.2019 z dnia 13.08.2019 r.,
- 9.M.W.** – PIU/WNI/ID/355296975 z dnia 06.08.2019 r.,
- 10.D.J.** – MOPS.DŚ.4370.1268.2019 z dnia 21.08.2019 r.,
- 11.M.H.** – PIU/WNI/ID/284913225 z dnia 30.07.2019 r.,
- 12.K.B.** – MOPS.DŚ.4370.1344.2019.ŚW.MP z dnia 23.08.2019 r.,
- 13.M.B.** – MOPS.DŚ.4370.1564.2019.ŚW.KZ z dnia 4.09.2019 r.,
- 14.A.J.** – MOPS.DŚ.4370.1844.2019.ŚW.MP z dnia 9.10.2019 r.,
- 15.M.H.** – MOPS.DS.4370.1678.2019 z dnia 4.09.2019 r.,
- 16.I.A.** – PIU/WNI/ID/252413325 z dnia 22.07.2019 r.,
- 17.P.C.** – PIU/WNI/ID/250171675 z dnia 26.07.2019 r.,
- 18.M.B.** – PIU/WNI/ID/297757194 z dnia 31.07.2019 r.,
PIU/WNI/ID/297874623 z dnia 31.07.2019 r.,

- 19.M.J.(B).** – MOPS.DS.4370.1288.2019 z dnia 22.08.2019 r.,
- 20.U.F.** – MOPS.DŚ.4370.1841.2019.ŚW.MP z dnia 9.10.2019 r. ze zm.,
- 21.M.H.** – PIU/WNI/ID/364982325 z dnia 6.08.2019 r.,
PIU/WNI/ID/251846275 z dnia 24.07.2019 r.,
- 22. A.W.** – PIU/WNI/ID/201850325 z dnia 8.07.2019 r.,
PIU/WNI/ID/380631175 z dnia 27.08.2019 r.,
- 23.M.B.** – PIU/WNI/ID/283744825 z dnia 5.08.2019 r.,
- 24.A.C.** – MOPS.DŚ.4370.1128.2019 z dnia 8.08.2019 r.,
- 25.M.N.** – MOPS.DŚ.4370.1539.2019.ŚW.MP z dnia 30.08.2019 r. ze zm.,
- 26.J.Ć.** – PIU/WNI/ID/227111225 z dnia 12.07.2019 r.,
- 27.M.D.** – MOPS.DŚ.4370.1522.2019.ŚW.MP z dnia 29.08.2019 r.,
- 28.L.G.** – MOPS.DŚ.4370.1733.2019.ŚW.MP z dnia 6.09.2019 r.,
- 29.J.G.** – MOPS.DS.4370.1339.2019 z dnia 23.08.2019 r.,
- 30.D.K.** - MOPS.DŚ.4370.1805.2019.ŚW.MP z dnia 2.10.2019 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 65 świadczeń wychowawczych przyznanych dla 30 rodzin

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby występującej o przyznanie świadczenia i członków rodziny wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, o ile je posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu, wskazanie, na które dziecko (dzieci) wnioskodawca ubiega się o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

MOPS w Kamiennej Górze samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwalał weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej program 500+,

Informacje wydawane były terminowo.

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczenia wychowawczego, z wniosków złożonych w okresie po 30.06.2019 r. do dnia kontroli ustalano na okres zasiłkowy 2019/2021, tj. do dnia 31.05.2021 r., co jest zgodne z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw.

Przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego każdorazowo nastąpiło w formie informacji. Świadczenie wychowawcze przyznawano i wypłacano w kwocie 500,00 zł miesięcznie na dziecko, do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 20 (U.F.) i nr 25 (M.N.) organ zmienił, a następnie uchylił informację o przyznaniu świadczenia wychowawczego bez zawiadomienia strony o wszczęciu postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, o wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. Ośrodek nie wszczął postępowania administracyjnego, tym samym nie poinformował strony w trybie art. 79a kodeksu postępowania administracyjnego, o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, co może zapobiec wydaniu negatywnego rozstrzygnięcia w sprawie oraz zaskarżeniu decyzji przez stronę i przedstawiania tych dodatkowych dowodów dopiero na etapie postępowania odwoławczego.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawach dotyczących zmiany formy wypłaty z gotówki na formę rzeczową oraz w sprawach uchylecia prawa do świadczeń wychowawczych dot. Urszuli F. i Małgorzaty N., organ nie wszczął postępowania administracyjnego, ponieważ stronom zależało na zrealizowaniu wypłat tych świadczeń w danym miesiącu jak najszybciej. Organ miał na względzie dobro dzieci i zaspokojenie ich bieżących potrzeb. Urszula F. i Małgorzata N. doskonale wiedziały, że wszczęto postępowanie w ww. sprawach m.in. od pracowników socjalnych ze swoich rejonów, którzy ustalali jakie artykuły zakupione zostaną z przysługujących świadczeń oraz przygotowujących ww. decyzję i z jakich powodów organ je wydaje. Zatem brak pism o wszczęciu postępowania, pozostało bez wpływu na

wynik wskazanych spraw. Strony również nie wniosły odwołań od powyższych decyzji, co oznaczało, że w pełni zgadzały się ze stanowiskiem organu.

Od ubiegłego roku organ na bieżąco wszczyna postępowania do spraw z zakresu zmiany lub uchylecia decyzji lub informacji”.

(dowód: akta kontroli, str. 113)

Zgodnie z art. 61 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, cyt.: „*Postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu.*”. W myśl art. 155 ww. ustawy decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleciu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. W sprawach, w których inicjatorem wszczęcia postępowania jest strona, w aktach sprawy powinno znajdować się oświadczenie potwierdzające ww. okoliczność. Zgoda stron "nie może być ani dorozumiana, ani domniemana. Tylko i wyłącznie zgoda udzielona wprost i wyraźnie, przez stosowne oświadczenie złożone organowi administracji państwowej, może stanowić jedną z przesłanek zmiany lub uchylecia ostatecznej decyzji na podstawie art. 155 KPA" (wyr. SN z 14.3.1991 r., III ARN 32/90, OSNCP 1992, Nr 6, poz. 112).

2. Postępowanie kontrolne wykazało, że w części spraw na wnioskach składanych drogą elektroniczną, przykładowo sprawa nr 17 (P.C.), nr 18 (M.B), data na wniosku elektronicznym nie była zgodna z datą wpływu wniosku do Ośrodka.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Wnioski (...) mają datę wpływu 3.07.2019 r. i z tą datą wpłynęły do systemu Emp@tia. Sytuacja może wynikać z wypełnienia przez strony wniosku w swojej bankowości elektronicznie w dniu 2.07.2019 r., ale zatwierdzenie jego wysłania nastąpiło już w dniu 3.07.2019 r. i z tą datą wniosek został przekazany do systemu Emp@tia.

Wniosek (...) wysłany przez stronę został w dniu 7.07.2019 r. (niedziela), a organ odebrał ten wniosek w poniedziałek 8.07.2019 r. i z tą datą przybił pieczęć wpływu wniosku do organu. Wniosek (...) oraz inne wnioski z dnia 7.07.2019 r. i część wniosków z dnia 8.07.2019 r. na skutek awarii systemu sphywały do organu w innych dniach, aż do 31.07.2019 r. Stąd na wnioskach data fizycznego wpływu wniosku do organu (...)

Zatem rozbieżności wynikają z tego, że urzędową pieczęcią wpływu organ potwierdza wpływ wniosku do Ośrodka, zgodnie z Instrukcją Kancelaryjną Miejskiego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, z zachowaniem przesłanki art. 61 § 3a ustawy Kodeks postępowania administracyjnego”.

(dowód: akta kontroli, str. 111)

Należy stwierdzić, iż dokumentacja w wersji papierowej powinna być tożsama z dokumentacją elektroniczną. Wobec powyższego w sytuacji, gdy strona złoży wniosek w systemie Emp@tia w określonym dniu, to na dokumentach papierowych powinna widnieć ta sama data. Należy zwrócić uwagę, iż datą wpływu dokumentów w postaci elektronicznej jest moment ich pojawienia się w systemie teleinformatycznym, a więc dzień przesłania przez nadawcę.

Moduł Portalu Informacyjno-Usługowego Emap@tia udostępniany jest przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej celem umożliwienia obywatelom w obszarze świadczeń wychowawczych, rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy społecznej, karty dużej rodziny, opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz turnusów rehabilitacyjnych wysyłanie wniosków elektronicznych.

Uwzględnić także należy treść art. 61 § 3a KPA z którego wynika, że datą wszczęcia postępowania na żądanie strony wniesione drogą elektroniczną jest dzień wprowadzenia żądania do systemu teleinformatycznego organu administracji publicznej, a nie dzień odbioru przez organ.

Zatem należy przyjąć, że np. w sprawie nr 18 (M.B.) strona złożyła wniosek o przyznanie świadczenia 7.07.2019 r., gdyż w tym dniu przedmiotowe żądanie znalazło się w systemie teleinformatycznym Burmistrza, mimo że była to niedziela.

3. W części wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, do akt sprawy dołączono dodatkowy dokument tj. oświadczenie dotyczące sytuacji zawodowej wnioskodawcy i męża/żony/konkubiny/konkubenta oraz dotyczące przebywania lub nieprzebywania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Powyższe dokumenty nie wnoszą nic do sprawy i brak było podstaw prawnych do ich żądania i zbierania ponieważ żaden przepis ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci nie uprawnia organu do przyjmowania dokumentów, zwłaszcza tych, które są już zawarte w obowiązującym formularzu druku wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz dostosowanych do niego załączników, a także które można zweryfikować w bazie

Emp@tia. Organy administracji publicznej, zgodnie z zasadą praworządności, działają w oparciu i w granicach prawa (art. 6 k.p.a).

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W związku z licznymi przypadkami zaznaczania we wnioskach punktu o nieprzebywaniu strony lub członka rodziny poza granicami kraju (szczególnie w przypadkach zatrudnienia tych osób lub członków ich rodzin w krajach przygranicznych, z dojazdem codziennym do pracy), na podstawie art. 13 ust. 4 pkt 3 lit. d ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz art. 10 ust. 13 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin <Za życiem> w związku z art. 23 ust. 4 pkt 3 lit. f ustawy o świadczeniach rodzinnych, korzystając z możliwości odebrania od strony innych dokumentów, w tym oświadczeń, potwierdzających spełnienie warunków do przyznania lub ustalenia świadczenia będącego przedmiotem wniosku, organ dołącza do wniosków oświadczenie o sytuacji zawodowej strony i członka rodziny. Oświadczenia te choć nieobowiązkowe, służą organowi weryfikacji zaznaczanych przez stronę we wniosku informacji na temat przebywania poza granicami kraju, które związane są z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.”.

(dowód: akta kontroli, str. 115)

2. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia wychowawcze, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego. Wraz z przejściem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego realizowana jest na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.).

Organ właściwy podejmując działania w trybie powyższego artykułu, powinien ustalić i przekazać wojewodzie prawidłowo wypełniony wniosek wraz z niezbędnymi informacjami

dotyczącymi rodziny wnioskodawcy, zebrane na podstawie złożonych przez stronę dokumentów i oświadczeń.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, w okresie zasiłkowym 2019/2021 do dnia kontroli przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 105 wniosków (w tym 58 w okresie od 01.10.2019 r. do dnia kontroli) wraz z dokumentacją, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano dokumentację przekazanych 5 spraw:

1.K.B., 2.M.B., 3.J.F., 4.M.C., 5.I.B.

W skontrolowanych sprawach stwierdzono, że na złożonych wnioskach widniała data wpływu wniosku do Ośrodka. We wnioskach wskazywano kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji, nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji. W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono sytuacji, w której wymagane było potwierdzenie formularzem A1 delegowania pracownika do pracy za granicą. We wnioskach podawano skład rodziny. Złożone wnioski za wyjątkiem wniosku J.F. wraz z dokumentacją przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego terminowo, tj. nie później niż w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. Wniosek dotyczący sprawy nr 3 (J.F.) został przekazany do Wojewody celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dopiero po przeszło miesiącu od złożenia wniosku. Wniosek wpłynął do organu w dniu 14.08.2019 r., a został przekazany do Wojewody Dolnośląskiego w dniu 17.09.2019 r.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie J.F. wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wpłynął w dniu 14.08.2019 r., zweryfikowany został 09.09.2019 r., natomiast przekazany do Wojewody elektronicznie w dniu 17.09.2019 r., a zatem 1 dzień po terminie określonym w ustawie Kodeks Postępowania administracyjnego. Sytuacja związana była ze wzmożoną pracą przy przyjmowaniu wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, dobrego startu oraz zasiłku rodzinnego na nowe okresy świadczeniowe, rozpatrywaniu nowych wniosków jak i załatwianiu bieżących spraw.

(dowód: akta kontroli str.117)

Zgodnie z art. 65 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego jeżeli organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego, zawiadamiając jednocześnie o tym wnoszącego podanie. Zawiadomienie o przekazaniu powinno zawierać uzasadnienie. W myśl art. 35 § 1 ww. ustawy organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Zgodnie z art. 12 §1 organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia.

3. Realizacja zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Wypłata świadczenia „Dobry start” realizowana jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. 2018 r. poz. 1061 ze zm.)

W okresie od 01.06.2018 r. do dnia kontroli tj. do 10.02.2021 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze wpłynęło 3 969 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start”, w tym za pomocą systemu teleinformatycznego 2 031, z tego:

- utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny – 913,
- udostępnionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych - 87,
- systemu banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną - 1 031,
- systemu wskazanego w informacji na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw rodziny po uzgodnieniu z ministrem do spraw informatyzacji – 0.

Świadczenie „Dobry start” zostało przyznane 1 517 rodzinom,

MOPS w Kamiennej Górze do dnia kontroli wypłacił 35 241 świadczeń na łączną kwotę 15 720 00,00 zł, dla 1 517 rodzin.

W powyższym okresie MOPS wydał 5 523 informacji oraz 10 decyzji administracyjnych (odmowa świadczenia) w sprawach świadczeń „Dobry start”, z powodu zbiegu prawa rodziców do świadczenia „Dobry start”, uczęszczania dziecka do szkoły dla dorosłych, brak faktycznej opieki przy zbiegu prawa rodziców do świadczenia „Dobry start, wniosek złożony przez osobę nieuprawnioną, brak zamieszkania wnioskodawcy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dziecko nie uczęszcza do szkoły (szkoła wyższa). Od

treści wydanych decyzji wniesiono jedno odwołanie do organu II instancji. Samorządowe Kolegium Odwoławcze uchyliło decyzję organu właściwego i rozstrzygnęło sprawę.

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania świadczeń „Dobry start” o następujących numerach:

- 1.M.Ż.** – PIU/WNI/ID/501589325 z dnia 3.09.2020 r.,
- 2.P.Ż.** – MOPS.DŚ.4371.724.2020.DS.MP z dnia 17.08.2020 r.,
- 3.K.A.** – MOPS.DŚ.4371.860.219.DS.MP z dnia 26.08.2019 r.,
- 4.M.A.** – MOPS.DŚ.4371.959.219.DS.MP z dnia 27.08.2019 r.,
- 5.M.A.** – MOPS.DŚ.4371.1056.2019.DS.MP z dnia 27.08.2019 r.,
- 6.M.B.** – MOPS.DŚ.4371.593.2018.DS.LG z dnia 29.08.2018 r.,
- 7.A.M.** – MOPS.DŚ.4371.5647.2018.DS.LG z dnia 30.08.2018 r.,
- 8.A.G.** – MOPS.DŚ.4370.598.2018.DS.MP z dnia 29.08.2018 r.,
- 9.A.S.** – MOPS.DŚ.4370.624.2018.DS.MP z dnia 29.08.2018 r.,
- 10.S.A.** – MOPS.DŚ.4370.1064.2018.DS.LG z dnia 12.09.2018 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 20 świadczeń „Dobry start” przyznanych dla 10 rodzin.

MOPS w Kamiennej Górze samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwalał weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej program „Dobry start”. W związku z brakiem możliwości weryfikacji informacji o uczęszczaniu dziecka do szkół i placówek oświatowych w *systemie informacji oświatowej* organ właściwy bazował na złożonym przez wnioskodawcę oświadczeniu że dziecko się uczy lub będzie się uczyć, co jest zgodne z zapisami § 35 ww. rozporządzenia;

Informacje wydawane były terminowo.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start” przyjmowano w terminach określonych w § 28 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” wnioski zawierały elementy wskazane w § 10 ust. 4

ww. rozporządzenia, zostały prawidłowo wypełnione (podano adres poczty elektronicznej, numer telefonu). Do wniosku załączono dokumenty oraz oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia, zgodnie z § 11 ww. rozporządzenia.

W sprawdzonych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).

W okresie od 1.01.2017 r. do 10.02.2021 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze wpłynęło 7 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia. Pomoc przyznano 6 osobom w łącznej wysokości 24.000,00 zł. (Jeden wniosek nie został rozstrzygnięty do dnia kontroli).

Ośrodek wydał 6 decyzji administracyjnych w sprawie jednorazowego świadczenia, Od treści wydanych decyzji żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania jednorazowego świadczenia, w tym decyzje administracyjne o następujących numerach:

1.P.G. – MOPS.DŚ.4331.1.2018.JŚ.MP z dnia 6.02.2018 r.,

2.K.M. – MOPS.DŚ.4331.2.2019.JŚ.KZ z dnia 12.06.2019 r.,

3.E.Z. – MOPS.DŚ.4331.1.2017.JŚ.MP z dnia 18.07.2017 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia jest wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wraz z kompletem dokumentów. Na złożonych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia oraz dane dziecka, na które ustalane jest prawo do pomocy. Składane były w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Do wniosków dołączone były wymagane ustawowo zaświadczenia lekarskie tj.:

- zaświadczenie lekarskie/zaświadczenie wystawione przez położną potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż postępowanie w przedmiocie ustalania prawa do jednorazowego świadczenia prowadzone było terminowo. W skontrolowanych decyzjach w sposób prawidłowy określano ich składniki. Decyzje zawierały oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jej wydania. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenie przyznawano i wypłacano w kwocie 4.000,00 zł jednorazowo. Decyzje administracyjne wydawano w terminie, a sposób ich doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 1 (P.G.) w podstawie prawnej decyzji przyznającej jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł, zawarto nieaktualny na dzień wydania decyzji publikator dziennika ustaw dotyczący ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego. Podano Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm. W związku z tym, iż w dniu 27 czerwca 2017 r. ogłoszono Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 czerwca 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257) od tej daty należało wskazywać w/w publikator.

Art. 107 K.p.a. w sposób jasny i precyzyjny wskazuje, jakie składniki winna zawierać decyzja. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego i materialnego wraz z powołaniem źródeł jego publikacji. Organ administracji publicznej powinien także podać miejsce publikacji tekstu pierwotnego lub jednolitego tekstu aktu oraz wskazać dane dotyczące ostatniej nowelizacji aktu.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W decyzji Pani P.G. dot. jednorazowego świadczenia 4 000,00 zł w podstawie prawnej decyzji zawarty jest nieaktualny na dzień wydania decyzji publikator Dz. U. dot. ustawy

Kodeks postępowania administracyjnego. Omyłka nastąpiła w wyniku przekopiowania tekstu ze starego szablonu decyzji”

Dowód akta kontroli (str. 119)

2. W sprawach nr 1 (P.G.) oraz nr 2 (K.M.) Ośrodek dysponując zaświadczeniami o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawionymi przez lekarzy posługujących się pieczętką „Indywidualna praktyka lekarska” nie sprawdził czy ww. lekarze są lekarzami ubezpieczenia społecznego i mogli wystawić ww. zaświadczenie.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, o których mowa w ust. 2 pkt 2-4, stwierdza w zaświadczeniu lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadający specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 1 (P.G.) wyjaśnił:

„W świetle ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” nie jest rolą organu prowadzenie, czy lekarz wystawiający zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu jest lekarzem ubezpieczenia społecznego. Ustawa w tym zakresie nie kreuje żadnych obowiązków dla organu przyjmującego wniosek strony o wypłatę jednorazowego świadczenia. Potwierdzenie powyższego stanowi wprowadzony przez ministra na podstawie delegacji ustawowej wniosek o przyznanie świadczenia, który w Części II zawiera oświadczenie strony, że dołącza do wniosku zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa

i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Nie można odpowiedzialność za wystawienie zaświadczenia przez osobę nieuprawnioną w świetle art. 4 ust. 3 ustawy przerzucać na organ, gdyż to lekarze powinni posiadać taką wiedzę, zwłaszcza, że na stronie Ministerstwa Zdrowia zamieszczona była informacja o tym, kto wystawia zaświadczenia dla celów przyznania jednorazowego świadczenia. Trudno sobie przy tym wyobrazić, aby pracownik organu w każdym przypadku złożenia wniosku ustalał, czy zaświadczenie wystawił lekarz uprawniony. Skoro lekarz specjalista E.J. wystawiła zaświadczenie lekarskie w dniu 19.10.2017 r., to znaczy, że była w tym czasie lekarzem ubezpieczenia zdrowotnego.”

Dowód akta kontroli (str. 121)

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 2 (K.M) wyjaśnił:

„W świetle ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” nie jest rolą organu sprowadzanie, czy lekarz wystawiający zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu jest lekarzem ubezpieczenia społecznego. Ustawa w tym zakresie nie kreuje żadnych obowiązków dla organu przyjmującego wniosek strony o wypłatę jednorazowego świadczenia. Potwierdzenie powyższego stanowi wprowadzony przez ministra na podstawie delegacji ustawowej wniosek o przyznanie świadczenia, który w Części II zawiera oświadczenie strony, że dołącza do wniosku zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Nie można odpowiedzialność za wystawienie zaświadczenia przez osobę nieuprawnioną w świetle art. 4 ust. 3 ustawy przerzucać na organ, gdyż to lekarze powinni posiadać taką wiedzę, zwłaszcza, że na stronie Ministerstwa Zdrowia zamieszczona była informacja o tym, kto wystawia zaświadczenia dla celów przyznania jednorazowego świadczenia. Trudno sobie przy tym wyobrazić, aby pracownik organu w każdym przypadku złożenia wniosku ustalał, czy zaświadczenie wystawił lekarz uprawniony. Skoro lekarz specjalista K.W. wystawiła zaświadczenie lekarskie w dniu 29.05.2019 r., to znaczy, że była w tym czasie lekarzem ubezpieczenia zdrowotnego.”

Dowód akta kontroli (str. 123)

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. –Kodeks postępowania administracyjnego, w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. W myśl art. 10 ust 13 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin Za życiem w związku z art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy. Ponadto zgodnie z 10 ust 13 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin Za życiem w związku z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, osoby otrzymujące świadczenia rodzinne, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie organu właściwego lub wojewody, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak upoważnień pracowników do prowadzenia postępowań dotyczących realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz realizacji rządowego programu „Dobry start”,
- brak zawiadomienia o wszczęciu postępowania w przypadku zmiany formy wypłaty gotówki na formę rzeczową lub w przypadku uchylenia prawa do świadczeń,
- błędne dokumentowanie daty wpływu wniosku do organu właściwego,
- wymaganie od świadczeniobiorców składania oświadczeń, co do których brak podstaw prawnych do ich żądania,
- nieterminowe przekazywanie wniosków do Wojewody celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnych, błędny publikator ustawy kodeks postępowania administracyjnego,
- brak weryfikacji przez Ośrodek ustawowej przesłanki czy lekarz wystawiający zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu jest lekarzem ubezpieczenia zdrowotnego.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

1. Wystąpić o wydanie upoważnienia dla pracowników prowadzący postępowania administracyjne w sprawach z zakresu zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w zakresie prowadzenia postępowania administracyjnego,
Podstawa prawna: art. 10 ust. 13 ustawy w związku z art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) oraz komunikat zamieszczony na stronie MRiPS w dniu 23 listopada 2018 r. <https://www.gov.pl/web/rodzina/komunikat-w-sprawie-mozliwosci-upowaznienie-osrodka-pomocy-spoecznej-innej-jednostki-organizacyjnej-gminy-lub-regionalnego-osrodka-polityki-spoecznej-do-realizacji-jednorazowego-swiadczenia-w-wysokosci-4000-zl-na-podstawie-art-10-ustawy>.
Termin wykonania: niezwłocznie.
2. Zawiadamianie o wszczęciu postępowania i możliwości wypowiedzenia się w sprawach w których inicjatorem wszczęcia jest Ośrodek, wszystkie osoby będące stronami w sprawie.
Podstawa prawna: art. 10, art. 61 §4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Zapewnienie zgodności w datach złożenia wniosków drogą elektroniczną z datą widniejąca na pieczęci wpływu. Niezachowanie szczególnej staranności w opisie dokumentacji może skutkować przekroczeniem określonego w ustawie terminu na rozpatrzenie sprawy.
Podstawa prawna: art. 61 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Nie wzywać Stron o dokumenty które nie wnoszą nic do sprawy i brak jest podstaw prawnych do ich żądania i zbierania. Nie wzywać zwłaszcza o te, które są już zawarte w obowiązującym formularzu druku wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz dostosowanych do niego załączników, a także które można zweryfikować w bazie Emp@tia.

zawarte w obowiązującym formularzu druku wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz dostosowanych do niego załączników, a także które można zweryfikować w bazie Emp@tia.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Przekazywać niezwłocznie wojewodzie wnioski wraz z kompletem dokumentów w przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń wychowawczych lub członek tej rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Podstawa prawna: art. 16 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.) oraz 12 §1 oraz art. 35 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Decyzje administracyjne wydawać bez zbędnej zwłoki, sporządzać je w sposób staranny i rzetelny. Podstawę prawną powoływać dokładnie ze wskazaniem mających zastosowanie w tej sprawie przepisów określonego aktu prawnego z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Weryfikować, czy zaświadczenie wydane dla celów ubiegania się o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu zostało wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Podstawa prawna: art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329), art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2020, poz. 224), kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi Burmistrz Miasta Kamienna Góra, trzeci włącza się do akt kontroli.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Burmistrz Miasta Kamienna Góra
2. a/a

WYDZIAŁ
Zdrowia i Polityki Społecznej
ul. Wesoła 11, 53-615 Kamienna Góra

G. W.
Burmistrz Miasta Kamienna Góra